[Контрольный экземпляр]

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРГ1АЛА

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз

ШИНАРА, 17 февраль, 1976 шу.

№ 20 (5247).

Мах 2 кеп.

КПСС XXV СЪЕЗДА ДАХА МА-ДОАГГIАРА НАКЪАГIОРГДА ВАЙ!

ДЕ ЛАЬРХIАРАШ ЧАКХДАХА

Иттлагlча пятилетка хьалхарча шерага низ болаш латт. КПСС XXV съезда даха ма - доаггlара пасъедаларга кийчо ешаг республика къаьсгамхой, берригга советски ниъ сиина, планаш дlаца хьакха хгочучье, производстве эффективности балха дикали дакъзе гlерт, йолаш болча гергара ма-могга дуккагlа пайда а эцаш.

Республике шерра хьаллальар СССР 50 шу дезара шерагlга Грозненски химически комбината коллективо лакха эффективности дикаш йола предприяти бахьан яъь йоаржае аьнна дlадолалъар, шерлуш а кордача формашка йоалаш а я юрта боахама къаьсгарий социалистически яхь.

Керда декхарап шоашта хьалхахка уьггадеш республике къаьсгамхоша чlоагlдое дуда нйсаргlча пятилетке шоашта кергlадиларе. Республика 21 декабре чакъъьакхар промышленни продукцеца реализации яра пятилетка. Пхе шерн 61 миллион сомал совгlа продукци арахlедар. Кхоачашгlал пятилетка тlехьажа шера коргтера заданеш. Колхозашкен совхозашкел дlахо дергдоалалъдаь юртбоахама керттера продукташ йоахьлга.

Цуница цхьана XV облестной партийн конференце яьлча критически анализ хьакъехар пайда эзаяза хьокъамаш тороъшиъ вай дукха хиларг. Иттлагlча пятилетке парте вайна хьакъахка оттадеча доккхийча декхарша партийн организацешкара дlадеч уж кхоачашдара пах оьрганlбоахаш бешболча политически балха боарам - айбар- хlара къаьсгачага коллективе хlарамегара хьадеча довгlар чlоагlа хьаделлаш, тlадилача гlулакхех- болх дикагlа барах - боде бекетокхам айбеш долл хьалаит оттадар.

Хlаша иттлагlчу пятилетка хьалъа - боахам дергбоалабгара керттера достамаш дуннаш къаьсгамхоша ъьагоЙ дукхаъеъча Советски Дьлеп экономикин низ чlоагlбалар шоашта чlоагlа довш хилар, парте хьалхапка оттадаеъ декхарш кхоачашдара дергига нихаш оьрганlбаха шоай дlадолалъар.

Из уйла къаьста гучаьлар-дукха ха йоацар хlинца республика партийно - боахама актива собране э. Совещане дакъа лаьларапа дlахиъча хапа дамун итоган ешг, пленкадгга хьакъехар пайдаэцаш иттлагlча пятилетка къьлхарча цера де дезарап, производства эффективности балха дикаш айпна эргбоалгара КПСС ЦК декабрьчу (1975 ш.) Пленума решенеш кулге а хуьцаш, «Производства эффективность лакъъари балх дикагlа барт духьа, 1976 шера хьалха боахама планаш тоъаме кхоачашбар дуда Ерригlсоюзни социалистически яъь Оормацаца» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК бачуа соцпама жоп а душ пар массане а рауза а хlинца тlаийпар социалистически декхарап Цар тlа белгалдаьъ уьх шера республике къаьсгамхоша це лерllарап.

1976 шера 28 декабре промышленни продукци яьхъарча йоккарчу шера план кхоачашбе, фондоотдача 5 процент лаьхъе, производство дегlайболаярен къаьсгама оьсарле лаьхъареп план 1 процент тlехьхоачашбе, шера 1600 тонне металл бахьана, 2500 тонне цемента, 1360 кубометр хьыр- 23 миллион киловатт-сахьат электроэнергена, 11 заар Гкалоре йоьхаза. 55 заар квадратни метр кlадаш, 100 заар квадратни дециметр телата товарни кхоач а хуьцаш, «Производства эффективность лакъъари балх дикагlа барт духьа, 1976 шера хьалха боахама планаш тоъаме кхоачашбар дуда Ерригlсоюзни социалистически яъь Оормацаца» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК бачуа соцпама жоп а душ пар массане а рауза а хlинца тlаийпар социалистически декхарап Цар тlа белгалдаьъ уьх шера республике къаьсгамхоша це лерllарап.

1976 шера 28 декабре промышленни продукци яьхъарча йоккарчу шера план кхоачашбе, фондоотдача 5 процент лаьхъе, производство дегlайболаярен къаьсгама оьсарле лаьхъареп план 1 процент тlехьхоачашбе, шера 1600 тонне металл бахьана, 2500 тонне цемента, 1360 кубометр хьыр- 23 миллион киловатт-сахьат электроэнергена, 11 заар Гкалоре йоьхаза. 55 заар квадратни метр кlадаш, 100 заар квадратни дециметр телата товарни кхоач а хуьцаш, «Производства тlэхьаьа ха- оаха белгалъый завод хозъярап товарап, промышленни эстетически дахха санитарни культурни хlинйтара, цунна гонахьара моттигаш товгlа тlаеррзаяь дуккха мероприятеш.

Оаха, болхдошен гlулакхерча нахеп, кхетабу город хозяйа хlинйтара, из тоавра, нун уьнаш, майдаш, паркаш, скверраш, цьакъашн тротуарани цlеа а достам болаш а делларга тхоашта тlаллата бекетокхам. Вяй—города дай, иун йоахьо яр пой хlара денпара декдар дарца деза вай.

Грозный товара дакъъе ух тlехьларча шерашка дуккха хlама дьлъ промышленни предприятеп, организацеп, учреждеп коллективаша. Шерагара шу массага доал хозяйа, парlатlагlа, дикагlа хуьлаш йоагlа город. Цхьабакъдеа из кхы а цlенагlа, хозяйа хиача дикагlа хет вайна.

Вай город сий долаьларгlен хозяйен хилийтара тlехьа къовсам лоаттабар город лаьца хlаране, хlара бохьлоччуна гlулакхерча сагеи декхар да.

Ух тlехьарча хана оаха дlасгlай 3000 декоративни га, кlотарг. 800 квадратни метр газонаш-зиаши дlазегlад, 700 квадратни метр гlашлой лелача навышпата, машинаш дlатlаулача наькъашта, майдашта асфельтбачаш.

Уьмца тlара электрически сердала реконструкци кьй. Заводе чакхдьъад фонтан, садоlа декоративни зона, зlаминчага архитектурни формаш кхыбола объекташ хьаллара балхаш. Цlеда делаю завода гоньхара моттиг. Тхона тlачlоагlбача Старопромысловски наькъа участок даим дика лелаю оаха. Субботникаш деча хана арабуьл бlаьш заводчаниаш.

Завода территори, цунна гоньхара моттиг цlенеи достам болаш хилийтара завода хlара службана тlачlоагlъь я къьсгачага участкаш.

Тхона хетачох, город цlенеи хозеи хилийтара даим болаю е еза Грозне ерригача болхлой коллективаша. Тlаккха мара вlашгlехьаргдан вай городской боахама дуккха проблемаш къоастае, цун уьмцаш майдашн тоае. Тхона дегтаргахь, города ерригача промышленни предприятеп, организацеп, цешта, учреждеишта, райоиашта ух юкъе социалистически яхь йоаржае еза из тоайра, царна тlачlоагlъь территореш цlена а достам болаш а хlилийтара.

Вай города сий айдара а из хозяйа хилийтара а тlехьа яьржача социалистически яхь юкъе а яха, тха завода коллективо шиЙ микрорайоне уьх тайпара балхаш де лаьрхlара:

уьх бlаьстин гурахьех 1500-ца кlезнгагlа йолаш декоративни гьлаш дlаГоrlа;

кийч а яь 30-чеа кlезнгагlа йолаш панпо оттае, зlаминчага архитектурни формаш кхыбола художественни произведеени кийчье;

тха завода гонахьара моттиг- гаш даим цlеиеи достам болаю хилийта.

Город Грозне ерригача предприятеп, организацеп, учреждеп коллективаша оаха тlаъьех вай города сий айдара, из хозяйа хилийтара яьржача социалистически яхь юкъехьа, предприятеттен учреждеиеи гонахьара моттигаш, шоашта тlаЧlоагlъь участкаш городе центра квартлаш тоае.

Кхьлбасеп Кавказе эггара хозяйеп парlатlагlеп йолча городе цаГ ергьа вай вой Грозне!

Кхайкарап лийца з дийца тlаэлиш. «Электроприборе» завода коллективе партийно-боахама актива собране.

Грозненски экспериментально - механически заводе духха бохьхой ба хlаиалехьа КПСС XXV съезда сийца тlаийна социалистически декхарап ххоачашдаь. Царна юкъе хьалхатлачарех ва фрезеровщик Сущенко Валерий. Юкъера дьарlхача хlара смепагlа пограмаш 125—130 процент ххоачашъю цо. Ше кийчъеча продукцеи юкъе цхьакха тайпа брак ниЙсьлийташ. Иштта къьхьегаш хиларех еннай цунна коммунистически къьхьегама ударник яха сийлен цIи «Социалистически яхье котельнарг» яха сийлен знакн.

СУРТА ТIА: фрезеровщик В. Сущенко.

И. ПЛИЕВА сурт.

ВАЙ ГОРОДА СИЙ АЙДАРА, ИЗ ХОЗАГIА ХИЛИЙТАРА

ГРОЗНЕНСКИ «ЭЛЕКТРОПРИБОР» ЗАВОДА БОЛХЛОША, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОША, ГIУЛАКХЕРЧА НАХА ГОРОД ГРОЗНЕ ПРЕДПРИЯТЕЙ, ОРГАНИЗАЦЕЙ, УЧРЕЖДЕНЕЙ ЕРРИГАЧА КОЛЛЕКТИВАША ДАЬ ХХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий! Дерригача советски халкъо санна, КПСС ЦК декабрьчу (1975 ш.) Пленума решенеша дегаш гlоздаьъ- хача город Грозне предприятей, учреждеий, организацей коллективаша къьхьегама совгlа- таш хийчу парте XXV съезда, иттлагlча пятилетка заданеш кхоачашбар дояккхаза доал социалистически декхарап тlайду. «Электроприбор» завода коллективо къьобблаъь хьаллальий комбината лакхара эффективности дикалеп предприяти яха цIи яккхара тlехьа социалистически яьъ йоаржае- ча СССР 50 шу дезара цIеррIча Грозненски химически комбината болхлой гIулакхерча наькеи инициатива. Социалистически декхарап тlэхьа ха- оаха белгалъый завод хозъярап товарап, промышленни эстетически дахха санитарни культурни хlинйтара, цунна гоньхара моттиг товгlа тlаеррзаяь дуккха мероприятеш.

Оаха, болхдошен гlулакхерча нахеп, кхетабу город хозяйа хилийтара, из тоавра, нун уьнаш, майдаш, паркаш, скверраш, цьакъашн тротуарани цIеа а достам болаш а делларга тхоашта тlаллата бекетокхам. Вяй—города дай, иун йоахьо яр пой хlара денпара декдар дарца деза вай.

Грозный товара дакъъе ух тlехьларча шерашка дуккха хlама дьлъ промышленни предприятеп, организацеп, учреждеп коллективаша. Шерагара шу массага доал хозяйа, парlатlагlа, дикагlа хуьлаш йоагlа город. Цхьабакъдеа из кхы а цlенагlа, хозяйа хиача дикагlа хет вайна.

Вай город сий долаьларгlен хозяйен хилийтара тlехьа къовсам лоаттабар город лаьца хlаране, хlара бохьлоччуна гlулакхерча сагеи декхар да.

Ух тlехьарча хана оаха дlасгlай 3000 декоративни га, кlотарг. 800 квадратни метр газонаш-зиаши дlазегlад, 700 квадратни метр гlашлой лелача навышпата, машинаш дlатlаулача наькъашта, майдашта асфельтбачаш.

Уьмца тlара электрически сердала реконструкци кьй. Заводе чакхдьъад фонтан, садоlа декоративни зона, зlаминчага архитектурни формаш кхыбола объекташ хьаллара балхаш. Цlеда делаю завода го-

КПСС ОБКОМЕ, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ, ОБЛСОВПРОФЕ, ВЛКСМ ОБКОМЕ

ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ ЯХЬ

1976 шера социалистически яхь дlаХо дегlайболаярен долча дешага хьежай КПСС обкома бюро, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обкома бюро, «Экономикен халкъ хьал-горо дуьхьа производства эффективности балха дикаш лакхъе» яхаш лозунг а долаш лоарзаГIа ца боаккхаш кхоачашбе аьнна тlайпиаб «Производства эффективности балха дикаш лакхъар дуьхьа, 1976 шера халкъбоахама план тоъаме кхоачашбар дуьхьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьара» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцам.

Производства эффективности балха дикаш лакхъар дуьхьа, 1976 шера халкъбоахама план толаме кхоачашъяь дуьхьа лелаеча республикански социалистически яьъа условеи чlоагlъьяьй

ПРОИЗВОДСТВА ЭФФЕКТИВНОСТИ БАЛХА ДИКАЛИ ЛАКХЪЯР ДУХЬА, 1976 ШЕРА ХАЛКЪБОАХАМА ПЛАН ТОЛАМЕ КХОАЧАШЪЯР ДУХЬА ЛЕЛАЕЧА РЕСПУБЛИКАНСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ ЯХЬА

УСЛОВЕШ

1. **Республикански социалистически яьъе дакъа лоаш** кхоачашин тlехьхоачашин елга, лаьтах, техникех, удобренеех пайда дикагlа эцаГIа, продукци геттара дика хулийтлига Iалашдьяраш.

ГIИШЛОШ ЕЧА:

Гlишлой - монтажни балхий планаш кхоачашъелга, предприятеи хьалъара, боаг беш яраша кхы тlа а техническн кийчо яреи рекконструкци яреи ханаш дозцъеделеп варга боле мах , лохьелеп. Гlишлошъара прогрессивни методаш юкъехьхьиига, здаеши гlирсаши хьалъара производственни хьокъамаш доккхийча хулийтлига, общественни производство эффективности балха дикали лакхъелга ваштlехьалъяьъка городаш, райоиаш, предприятеи. Инлма - тохкамеи, Гlишлоний, транспорта, бувзама, Iилма - тохкамеи кхычеи организацеи; колхозиЙ, совхозиЙ, агропромышленни объединеней, бригалай, участкай, отделеней. фермай. звеьиЙ, болхлоЙи колхозхойи коллективаш.

ПРОМЫШЛЕННОСТЕ:

Продукцеиа реализаци яра объема, къьхьегама овсарле лакхъара, пайда бара плани деккхераш кхоачашелга, продукци дикагlа хулийтлига, Iилма - техническ прогресс снхьелга, производственни фондех пайда дикагlа эцилга, экономе режие чlоагlъяьйла продукци арахецарга дlабода мах лохьелеп- цо чулоцца материалаш иезиГIелеп, халкъа эцаГIа товарш дикагlа хьаделга Iалашдьяраш.

ЮРТА БОАХАМЕ:

Ялат, бабьадаараш, сом, колхозаш, цеккара свеклаш, комсаш, дудх, пхуъ, фуаш, тха тар ма ли дуккагlа доахилга, уж хlамаш яхарга дlалодап иезиГIелеп, халъхьяьъкенга юртбоахама продукцеиа юкъе цхьакха тайпа брак ниЙсьлийташ. Иштта къьхьегаш хиларех еннай цунна коммунистически къьхьегама ударник яха сийлен цIи «Социалистически яхье котельнарг» яха сийлен знакн.

СУРТА ТIА: фрезеровщик В. Сущенко.

И. ПЛИЕВА сурт.

2. **Социалистически яьъа** итоган хlара квартале, отчетни кварталаш хьакъалонаучун тlехьагlа 20-ча числод тlехьа ца йоалайташ ю.

3. **Социалистически яьъе** котьыьнарган доаргlа планеи заданеши тlаийна дикаш- раши кхоачашдеча производственни хьокъамаш доккхийча хулийтлига, общественни производство эффективности балха дикали лакхъелга ваштlехьалъяьъка городаш, райоиаш, предприятеи. Инлма - тохкамеи, Гlишлоний, транспорта, бувзама, Iилма - тохкамеи кхычеи организацеи; колхозиЙ, совхозиЙ, агропромышленни объединеней, бригалай, участкай, отделеней. фермай. звеьиЙ, болхлоЙи колхозхойи коллективаш.

ПРОМЫШЛЕННОСТЕ:

Продукцеиа реализаци яра объема, къьхьегама овсарле лакхъара, пайда бара плани деккхераш кхоачашелга, продукци дикагlа хулийтлига, Iилма - техническ прогресс снхьелга, производственни фондех пайда дикагlа эцилга, экономе режие чlоагlъяьйла продукци арахецарга дlабода мах лохьелеп- цо чулоцца материалаш иезиГIелеп, халъхьяьъкенга юртбоахама продукцеиа юкъе цхьакха тайпа брак ниЙсьлийташ.

4. Халкъка лелаяьъа социалистически яьъа итоган яра эша балха хьокхамаш дай оиэшкара Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета предприятешкера профсоюзий областной советеи гlачулу Хlара квартале 15 число тlехьа кхоачаш хьалъара квартале бачуа балхах хьахиннарашка дьежжа уьх порядкагlа:

— предприятешка, организацешка, совхозашка, колхозашка — администраце, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш;

— райоиашка — горрайполкомашца (КПСС горкомашца, райкомеиша дага а яьнна);

5. Социалистически яьъа итоган ю хьачуталача материалашка хьежжа: Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совето — городашка, райоиашка гlоладаеп профсоюзий областной советеи — предприятешка, организацешка, совхозашка, колхозашка гlоллареп.

Социалистически яьъа итоган КПСС обкома бюро, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совето, профсоюзий областной советеи, ВЛКСМ обкома бюро цхьана беча социамца чlоагlъю.

ПООЩРЕНИ ЯРА ЧАКХДОАХА ГIУЛАКХАШ

Социалистически яхье котбаьнаираш хьежае призовой моттигаш оттайойла:

— городашет районаштеи — хьалхара, шолгlача, кхоалгlа:

— промышленносто, гlишлошъера, транспорта, бувзама, торговле, бытовой коммунальни гlулакхаш дара предприятешта, колхозашта, совхозашта — 15 хьалхарен 15 шолгlачен моттигаш.

— Хьалхара моттиг яьккхача городаштеи районаштеи кхараре кара тела Цlе байракех лу:

— Шолгlачеи кхоалгlачеи моттигаш яьхараште — дипломаш;

Хьалхара моттиг яьккхача предприятешта организацешта, колхозашта а совхозашта а дипломаш ду, шолгlача моттиг яьккхараште — сийлен грамоташ.

Кварталашка лелаяьъа социалистически яьъа призовой моттигаш яьха городаш, райоиаш, промышленностеи юртта боахамеи, гlишлошъера, транспорта, бувзама къьхьега коллективаша республикански Сийлен Доска тlа йоаь.

Социалистически яьъа итоган кепатекеи арайоаь. телевидение радиоуч Йолла дlакхайкаю.

ФУ ДИКА ХИЛА ДЕЗА

Парте XXV съезда оттаьяча КПСС Центральни Комитета проекта тlа белгалдаьъкхаа хлдлаша алат дуккагlа дикахара къьлсгарага сеи ергlача пробъекте дикал лоаха хилийтар юрта боахаме эгтара лоарзlамера гlулакхех ялаеп. Ногхч-Гlалгlайен юрта боахама къьхьегамхоша 1976 шера 490 заар тонна ялат даккха кхоара декгарап Гlайбаш.

Хlапа съезда сийна къьхьегама вахте айта пятилетка хьалхарча шера, хъувкъама йоакхо еп ба азархой. Юрта боазама хулийтлига хьакъъьа лаьхбора болаш кхыча агротехнически мероприятеша ниЙсса дlаархlамерча резервеш цаГ я пайне Пlале могадаь дикагlа гlулакхех- дола соотвни фу хlинаьъа Iалашдар.

Ялат дуккагlа кхолара дикагlа тlалоаьа фу мел доаргlаме за кхетаъь дуккагlойла культгlоцеп специалистаеп. Бlьсти дlаэовгlейча культурай цкъолагlеп кlасса фу кхетаъь Назранковски района «10 лет Октября», Гроженски района «Атагинский», Урус-Мартановски района «Октябрьский» совхозашка. Уж боахамаш ресублике хьалха лаьт. Цъьсагlеи шолгlачеи кlасса фу кийчьяьй Ачхой-Мартановски района «Самашкинский», Гроженски шерий. Назранковски района «Экижевский» совхозашка.

Цьабакъдеа, цунна цхьана халлча хьала тlа я Гуденовски района «Терек» яха дуга желаду совхоз Дlаца эшача 9300 гектарни дутах 9250 центнер Iалашдаь. цхьабакъда цунах 2300 центнер мара кондиционни дlа. Вожи фу дlаде пайдаца дlа. Тlехьагlа чуйпа тlечеи бlехеи долаш дlатlаетаьъа дутах 74 процент хьатlалдергдоацаца хьала тlа кхачаъь.

Цlеи ца деш, кондицеча дlахоача ца деш складзашка лоаттаца бомбошаш телхаеп боахамаш совгlа хьалха алгача дlаделлаеп дута. Пешаша юкъе юкъ йитаеп Из дlоалхой хьожаш чуттаю термоштанаеп хиначаш. Дохкача чоца аlапца хьыта гlулеп бlехеи дута дlаоьхенга телхаз.

Талхале массесхьазза Гуденовски госплемптицезаводе юрта боахама производствени управленеи гоньхара фу талхаш латтаеп дlа. Кировы, XIX партсъезда цlеранГча колхозни культурхой специалисташа.

Из фу бlеха хул. Масала. ялат дlаийдеча Слепцовски пункте фуна 940 тонн кеи кхъьаъь. Хьабакъдеа цхьа горгай а, вай кхаъка йоаца оезюг йоаллаш ба ма кеи. Цудухьа боахамий агрономаца къьхьега деза шоашт кхеташ фу дlаде ялат а дlаоьхенга. Артемовски элеватора 340 тонн фуна а горгай а горохови зернюка чеш. Цхьабакъда из а горохъ а фу цlеиеге сагота бан ялата продуктай управление боллош.

Иттлагlа пятилетка дикал лакхъар пятилетка я, цудухьа республика колхозний совхозний спецпаеп дута. Пешаша юкъе юкъ йитаеп Из дlоалхой хьожаш чуттаю термоштанаеп хиначаш. Дохкача чоца аlапца хьыта гlулеп бlехеи дута дlаоьхенга телхаз.

Бlаьстан кхаикарча балхаша агрегаташ араяха дукха ха йисаяь. Хlанз юкъе йисача хана сийде деза дика фу Iалашдеча. долаш дар кондиционга дlахоачаяьгга.

Л. ЧЕТВЕРИКОВА,
паччахьалкхен республикански фуи несценце кертера агроном.

ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИ ЧТЕНЕШ

Уьх доношка чакхъьяьяр XXV съезда хетаяь ею хинна «Съезгарга съездага» яха об- щественно - политически чтеш. Партийно, советски, кул- галкова, ВУЗ-ай Iяимахоша къьхьегамхошта дийцар КПСС лоарзlам экономика а культура а дегlа- йолаеча тlа-тlа дакълуш. КПСС XXIV съездо оттадь боахамеи социально-политически декхарап хоачашдара советски халкъ тlагIертта къьхьегаш, КПСС ЦК-ви Со- ветски паччахьалкхенош ма- шара программа лерригача чакхйоакхаш, советски ихх коммунистически кхетам бо- лаш хьалкъебеш хиларах.

Къьхьега безаме лидийтар гудбекначар КПСС обкома по- литпросвещене Цlагlа Нохч- Гlалгlай АССР Госплана пред- седателса Е. В. Брыкина — «КПСС XXIV съездагара XXV съездага кхачалца йолча юкъа Нохч - Гlалгlайчен эко- номикен культурен дегlаврах» йийшача лекцеа.

СОВЕТИЙ МЕХКА ГIОЛЛА

● **БЛАГОВЕЩЕНСК.** Графикагlа лаьрхlа хим- нача тайпара 100 млн. кИловатт - сахьат эл- троэнергеи яьккхай Зейски ГЭС. Совхка ноябрь бетта болх бе йолаелар цун кергера агрегат. Из йолаяръа цхьана то- рхлар сиха. дегlайбо- гlаш йолаеча индустриал- ни районаш электро- энергеца Iалашъелга тоаде. Хlанз ГЭС эл- лаш бараш шолгlа агрегат а дlолалийта кийчыу ба.

● **АЛМА - АТА.** 30 миллион гектар кхаш тlа лоа социадьъ Казахстана дьъта лелаДера- ша. Из соахка ух халк хиначуча яьх миллион гектар духхагlа да. Из боих дика вlашгlехь- балкхо да беш - бlаьстан кхаикарча кхаша гlолла лоа аьха бьыначуча тlехьагlа шоалагlа аха болабеина Кустанайски, Целиноградски, Кокчетавски, Къьхьабесга-Ка- лахстанскин областашка- ра дьъта лелаДерап.

● **ХАРЬКОВ.** Шев- ченко цlерагlа приборостроительни заводе серийни арахеца йола- яьй «Романтика-109» яха магнитофонаш. Из ций тайпара стереофонически комбайн и, конструкторша магнит- тофон, проигрыватель, радиоприемник вlашгlа а теха хьань я. Из керда комбайн оаз цlена бо- лаш, дукха йоккха йо- цаш. хlара денна ле- кхаш хlча а тешаме болх беш я. Цу чакх- дьолалца йолча хана приборотр о п т е л а ша хьаерлыа массеех эзар цу тайпара магнитора- диол.

● **ЛЕНИНГРАД.** Уьдаза эьяйийлалча му- зыкальни вузий студен- тний композиторски гов- зала Ерригсоюзни фе- стивала программа юкъе йийхай бlаь совгlа тайп- тайпарча жанреи йола произведеваш. «Къона- барий ден» произведеч- ке КПСС XXV эр яха деи» а бе. Н. А. Римский - Корсакова цlерагlа - ленинградски консерваторе дlаъьош да из хьажар. Фестивале дъь- ка лоаш бараш дlа- къьхьагlъя шоай гоззал боллошка, студенташ- ка, профессионально-тех- ническ учиЙлаш, дежа- шарконка.

● **НАХОДКА** (Примор- ский край). Эргайбоа- кани тоае йолаяьй Смо- лянинново яха йоккла станционни узел. Из уьл Восточни порт Транс- сибирски магистралца вlашгlатохаш йолча электрофицировани ма- шинаташ а тlа. Из уьл тоае а шерзе з лаьр- хlал Находкински порте тlоЙла мовьъаш ду- къагlа дlа-яха къьхьа- ри Восточни порте керда моцносташ болх бе йолаяларн баьъан дола- лаш.

● **СИМФЕРОПОЛЬ.** Шу доладеча деза дуу- за лаьрхlа из 1 миллион кlоригаш - бройлер а р ы хьалхенъяьй республике йоккхагlъяьрех йолча «Дружба народов» яха- ча колхозо птицеабрике- таш. Цу чохь шолгlа миллиони бlаь зазри кх- тамашш кlоригашн я. Пятилетка чакхйолаш Крымера 85 боахам хургба лаьрхlа бройле- раш, боабашкаш, гlа- жаш, москалаш лелаяра специализаця яь.

(ТАСС).

Парте планаш—хаЛкъа планаш

МЕХКДАЬТТА ПРОДУКТАШ ДИКАГІА ХУРГЬЯ

КПСС ЦК-ас XXV съезда кийчъяча проекта тІа оттадаьд мехкадьтта чакхдоахар технологи эргаЬкъяча дикагІа, керда технологически процесаш, прогрессивни оборудованаш юкъейоздаделга, механизаци хиничеси бедаЬаш тІехІиъкеи пеърга ассортимент йолеп продукташ арахецигІа. Духъьал ДІаварда ваЬ — вгта декъал даьд. Цу тІулахха «Грознефтехимзаводаш» яхача объединенне молЬагІа дьь а тІулахь деш болчна бахьнохкара ДагІогІа, хьинар тІаЬдахийта, творчески уйла яьккъетагІа.

Цигга дийнар продукци товара тІулахха ГрозНИИ Инжехоша объединенена дихна новкъостал па деш хьалорах а. Наданал сана, месала, ГрозНИИинен Н. Анисимова цІерагІга заводан юкъе дахьи творчески доттагІаЬа хьакъеъларга дагоъвора тІа «1975 шера хьалхарча ялх бетта Цеокар-2 яхача кипгализатора паччахьалкъен дитчаш. Знак яхийта материалаш кийчъера цхьаъи бохк бергбе» яьнна ДІахадь латте а бохк чакх мах бергбе хІара ца хьоуш хьата хоша дан. ГІишлой-молтажни бахьнаш объем нтглагІга пятилетке дикна бохкхаЬ хурхьалларга дуладелга, бедалдоахар конференце, меже дахьта чакхдаърен мехкадьтта имен обществаш дахьоъвеш декъар тІа а дилла. СССР Минпромстроен Нохч-ГІалгІай ГІишлюшЬара управленеи чуйоагІаш хургйола «Грознефтехимкерпоч» яха ше къаьстта трест хьанна яргьяш.

Кхамаш дацна Грозненски химкомбинате керттерча инженера А. П. Литвина чІоагІга уйла тІайохийташ дийнар ГрозНИИ ирчъа тоовеш. Алхха 1975 шера 10 бетта арахкийна эргаЬ дикагІа керттерех пха продукци 78,1 процент хилар. Продукци дикагІа уьзаяр йиш хилийтар доазоп деъхьа ны дукхагІа кхаьхьата.

Кхетадеш да, уж толамаш шиъ-шиъ хьаънна доаллара. Из да, комбината болхлоучи инженерно-технически балхаш ГІишлюш хьалхаша дацна делгадоахар конференце, мекжа

ТОЛАМАШКА БОДА НИКЪ

ОЧЕРК

«Вай халкъа сийлен алгаш хиннача Котелон Байракка юхе сурташ йазийта бакъвача Ноче-Пlалгlийчен революцин юкъе хилла докхка яра хинна-ш са, лоамар яьнача кхалсагара.

Боарам боагIаш докхка баркал оал аз Къахьегаша Шеча Байракка оралеи луш са къахьегама бокхка мах бабча вай партизен правительственен, СССР Лаккеъвача Советта депутаташа керлача хьалкъа».

Тlома гIалгIайн Сийлен кинжка тlа из йолаеъ дыла Урус - Мартановски районе «Горец» совхоза кIонача доярка Умхаджиева Маликас.

Соня хьалхачара ягIар хоза хоа, вагIий дегI дика. Хьакъбакъ бIарг боага бо6. Цун костюма юхадагIкъав иогIаран тlа къегар цун сий доаккха тайп-тайпара знакашш. Уж кIоастае гIерташ царга кIирвенна со хьежийга яьнача цо, бекха яха, шийна тlатуьлача йоьлла-ька тIъам дIатIаъза кхайлаяьлар уж.

— Эхь-бехк долашш къахьегара чIоагIа тlеран сар я из, — оаз соя тlехьа-тIа шуьрий фермаа заведующе.

Дукха тlера йоаннаш. Кlезига дийнар сога Маликс шийх лаьцна. Цкъбакъна, шийх-кIоастае хьоьхабича бIарг сийрда баьце тIагарг санна ле йоьллу из. Вlалла тIакъ ца дуьг дувцаргар цо царех. Йоха а сай говзаш тIайсхийт аз цунга шийх дувцийтара.

Из йолчча тайпара йоьзара соца. кIоначчаь хиланаар цунца цка вIашатIехетараца. Шоьлаъ-гIа из йолча водаш, вIалла дага а лоапаш хезар соца, цо дневник леладу аьнна. Кхм Хlаманна а долашш. Дукъбакъ шийна дега тоама. Шийг вакарга, наIсьена къастта белгалдолора кIаьмаш вIаьлду цо ду тIа. Соца хадаятар де тIа доош хьакъокъар Маликас шийг дневник.

Цу тIа даьха йоазоша хьакъок, сеъкен къона доярка хиначаь Умхаджиева Маликас тахан доаха дика детта а леладе з хов говзаяч хинна хьаоттаца йолча хана хьабе-на вахара ниьк, ну доаха хьакъок. Цкъбакъна, вийий дага дат-тар, шийг граждански декъар кхетадеш цун уйла тIалаттар, шийна гонаъх мел долчуи цун са тIалаттгIга хьагоIт.

Из деший яггара хьалха цо даьха йоазоно хьагоIтар:

«Тахан сай новкъосташа цхьана района центральни майдан тIа кIоастае хиннай-ма-йски демонстраце хиннай со. Массалар дог гIоздоккхаш да! Массавар вагIий хийчеен-ниен кIоастае вар. Хlаьта дукхоа барашш-ма боазарбеларш. Сона пIанкха а дагалоацаш хиннабан сий доаца нах. сон дукха-сайна баха а лелий а. Массава а наIаш лаьрхIа со, ма-Iоазал а хиннай. Хlанз хет хьона со-ниг, бекха со-ниг, пенашша а на доаккхаш гIулаьцкхо доаккхарга. Общественна пайдана а йолаш боьхонца сар хиьла доа соаъ.

(1 май, 1969 ш.)

Уж муГIаран дар6рхIаеIчь класса дешархоьо яздаьраш.

Цо йечун уйла а еш шиггара хьадолаелаар Умхаджиева Маликий яхар. Нагахьа санна хьалха пана йолчча ферме саготдеа яхь яле, цул тIехьаIгIа Маликас иа дала йиш яьар. Цун оамалнара из хувшам а сиха энйра цун изнас, цIи хезаче доярка. Дешарах шо мукъа йола ха наина а, кхыместтел кхыча доаркъаита а моьжеттал лелн ферме йоаккхар юхе. МолаагIа бале а ферме беш бола боьх цун дог гIоздоаккхаш бар. Цхьабакъда, геттара доккхал дора цо шийга етт бетгIийача. Хала хете а, из кест-кеста ниьсдацар. Цхьа-йолча хана из новкъа доалар. Вакъда, дукха ха ялале кхетадир цо доярка болх безар тоъам боаннара, цунга йоаца опыт, говзал эпшш болх бар-ш из. Цингга дата деначох дир цо ер йоалуш:

«Кхуза тIелгаш лаз. Се миттта мела саг йий хайнадан соца. Кхо етт мара а бийтгIайдар цо хьахьай изнга геттарга. Цу тIа доярка хила а тIегтарцарий. Кlаьлъеннйгга нанна дIахаъта йиш яь. Ферме бода нижк безкаргIа цо оаъ. Хlаьта тIа из професи соца дукха а леладе».

(15 май, 1969 ш.)

Ха дIайоаг. Цхьабакъан, Маликас, лелар. Школера из. Школера яьча шайдар, тIайкха ферме кхоачар. Цу гон тIа латтар цун дерриа вазар. Ала доза цу вахаро неIпокъхьахкашка увттаду деккар Маликас дика кхоачадеш хиннийта. Дешарах дика кхоачадеш, цIи шийга ле лелар дора, нанна новкъостаца ферме йодар. Массанена заггIе елбенен бе-замен яр Маликца.

— Иштта, я из-м бера хана дена, — йоах напас.

Цхьаьха цаI дешара иу чакхдалар из иштта делиш. БархI класс чакхъехкхарш удостоверени делар Маликай-на. Цхьаьха йоазув дир дневника тIа:

«Сох каст-каста дуьи, хестаю. Сона ма-хой сайна яьча а дукъагIа шура йоаккхалург-йолга. Бераша санна. Iунал тешше а шура алсамъяккхар. Массеъкхаза дагалыьлий со совхоза спецналистанна, сона йолча доаркъашца. Масела а со-тера «Нита а дика а ма ха хьоьхамаи - м», — йоах. Хlаьта, вайна эпшша йола торонаш яхча еза».

(Ноябрь ,1969 ш.)

Малика гучаяккха тIибрга кхайкъа геттара аттз хиннIа. Кlезига шура ду доаххан хиннад цунга кхачъарап. Фунна-гIа - молаагIа дойн а цун тептача тайпара шура дуггIо-лаш яьар. Из ховш бар совхоза кулгалкхой а. Умхаджиева-вайна кхайкъа группа яла оттадир. Цунах хьакъулур гучадала лаьна дIаланнар. Маликас поазита деча Iунала хьаьрхIа уйла лаьклар хьайбаша

1973 шера кIонача доярка вахаре тIаьккха датгардаргдеш-на кIема хилар — кагирлой Ленинскн Комсомтческнй Союзе дIайийар из. Цу ден сийна лаьхара социалистическнй лелкарш тIаьн Маликас. Комсомолка чаха лоархIаьш из дикагIойна боллолоьх хиларн хьакъонн опыт йолча Къахьегана «Пlобеда Байракка» орден лелдеча Темирбулатова Пинс из социалистическа яле-ехкаро. Умхаджиевас мога а дац хьалхIаьш.

Бакъдар ала йеза «Республикан-ийн мехача доаркъаш яьлелае нах кхочкарбан цун» гучалаьа яхарш а пийсбелар. Цхьабакъ дIа Маликий хьегарзолоа Пlаьна хоара кIонача доаркъана рекордаш хьокхамаш така могагрлолгеп шийга кхаъ-ра цун яьа кхочкарбан. Шийна хийттачух из тIаьдат а яланзар.

1973 шера юкъера лаьрхIаъча кхоабача Iаттгара 3455 килограмм шура яьккхар Умхаджиевас. Из шера йолл тIаьн план яр! Из бакъен долашш пае шера плап дукха хIама па эпшш кхаа шера кхочкаибар цо.

Кlоначча доярка бокхка тоаман бар из. Кlалъегама Шеча Байракха орден луш цун къахьегама лакхе мах бар Дальнов. Цул тIехьаIгIа шийга дIаяьккха тIа яьлу цо:

«КарагIдьяьнар кхы тIехьаяй яьа йийш йоаца Хама дар. Йханза яргбоаъан кхы а лаьхаенаш я Кlалъ».

(Февраль, 1974 ш.)

Юкъера лаьрхIача кхоабача Iаттгара 3518 зоар килограмм шура яьккха социалистическа деккар тIезиг цо 1974 шера, план 1750 килограмм йолча. Хlаьта кхыкха цаьс вахар цо из кхочкашцергкамарах. Из толам а бакъхкар. Лаккара кхъегама толамаи дагIаьра комсомола Центральни Комитета «Пятилетка кхоа гзар-деч» аьнна дото знак ду лун-на.

Боаламе меттел районе, республике цIи хезар кхоначча доярка.

Иштта цIи хеза яле а кхъибарашкара Томаила яьх хетаи Маликийга Цо халдаеъа хьаIомалду оппт яраШкара, хIаьта ше болха тIа лайнаран кашмарша дIа а долвийт.

IIIакхха дицлургдоаъна шу хилар Маликийна яйсаеъ Верритилена чакхбоаъа Верритена кIоначча Центральни Комитета «Пятилетка кхоа гзар-деч» аьнна дото знак ду лун-на.

Боаламе меттел районе, республике цIи хезар кхоначча доярка.

Иштта цIи хеза яле а кхъибарашкара Томаила яьх хетаи Маликийга Цо халдаеъа хьаIомалду оппт яраШкара, хIаьта ше болха тIа лайнаран кашмарша дIа а долвийт.

IIIакхха дицлургдоаъна шу хилар Маликийна яйсаеъ Верритилена чакхбоаъа Верритена кIоначча Центральни Комитета «Пятилетка кхоа гзар-деч» аьнна дото знак ду лун-на.

Дукха за ялалеьа юрта Совета депутатапа керкар Умхаджиева. Бекхтокхамера гIулаккаеп дукхагIа хилар кхоначчаь хиннийта. Дешарах дика кхоначчаь хиннийта. Дешарах дика кхоначчаь хиннийта. Дешарах дика

Доазол дехьара

Калейдоскоп

ЛАРД ЙОЛАШ ЙИЙ ТЕШ «ХХО СА БАРГ»

Нагахь санна Бермуткн гIайренан, Флоридан яхача ахгIайрен къаьбевлара йнст, Пуэрто-Рико яга гIайре яIаьгIотташ карта чIа гIоллa тIа тIехьа тIехьа тIаьхьара бохкура Бермудкн кхо са барг. ТIехьаруна хана вIашагIкхийттаьв Штатанга дукха книжкаш яздинчаш. Чаоьлс Беллина аравIалIай эгIара молнегIа ярех йолу сочинени «Бермудкн кхо са барг». Цу тIара отрывкаш кхечу Вайттай книжкуна мехкй тIехьатаIа. Цу тайпара цIи а йолаш аралъаьнна Атн-Кента Тамиса Джеффри книжка. Цаьрга ший тIехьатIа кастта арахIинад. «Пизарча гIулакхн кхо са баргн кхийола тамашийна мотт гIиттина тIа цIийнн. Коррен Смнт хIоьаьт «Дайзарна кхо са барг». Мартин Эбоне «Бермудкн кхо са барг» тIехьа-лецаш». Ричард Вичера — «Самжка кхо са барг» и. кх. дI. Цу дерригенн тIа душ цу чу-зарна мотт!ге яхаьн дашнен мотт!ге йолаш мшта дов кемашн самолеташ. Фолна тIа гIолла яIаьодане а дайна тIа-гIолла яIаьодане а йолаш. 1945 самолет а еше яIайоал. 1945 «Бермудкн кхо са барг» тIехьа-лецаш». Ричард Вичера — «Самжка кхо са барг» и. кх. дI. Цу дерригенн тIа душ цу чу-зарна мотт!ге яхаьн дашнен мотт!ге йолаш мшта дов кемашн самолеташ. Фолна тIа гIолла яIаьодане а дайна тIа-гIолла яIаьодане а йолаш. 1945 самолет а еше яIайоал. 1945

Керлачв тайпара эгIаьгIа «Хо са барг»ъ Лоосенс Дэвнз «Хо са барг»ъ — «Бермудкн кхо са барг» цо книжкъ-лецаш чIагIара яхача книжкн-авторов. Куше моляк а ваш. летчик а ваш, сихгIа мехгIнера-бнн чIеп гIоптап «Хо са барг» тIара гIолла нах пеп барг!ола хIамаш чIаьо а ваш. Лаьтехьа хьоахIаьаьнна книжкаш тIа оп-дать чIаьо хоалам боллаш лола вгIоон Ломаьаьл цо эгIаьв тIаьра ма хьаолалеиначаьв. Куше бакъо цIъаьнг тIаьхьа чо яздьнчIаьра тIа тIа а эздеш,'ерахьа дувпа хабарпин хьаьдета потарах юкъе воллаш дать тIамаш бIъьдарш санна тIа а чIаш. тIаьта документаша то IIа а ша хьожаш интерпна ук книжкнан тIаьра ма-дер Кемнш самолеташ йоаш хилара бетке тIинар. дерг Куше. дукхагIа дакъе шIаьа-на тIоьгIа хьош тIинна тропнческп ayла.

Изм сел сакъерлане, тамашийче тIама а ваш. тIа тIа-ну ер ешнаш Из чIогIа хилар пенеш боаш!ш па. Сакъерлане-гIа пз магнптн знамалнех фора аграрх Атлантнд. Лоо-лаха.тн чу «Сага хьайпенех Сарлжка гIулакхех бона гIоптезаш хьаьр. Цу тайпара маьхьана яхча а духдагIа лакха дIнт ча йоаш.

Нью-Йорк.

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб. корр.

●

ХIАРАНЕНА ШИНА ДОАГIАР..

Испане, Малхбузехьара кхнча мекхашка а санна хIамай маьхаш лакхадаьлн хьабе болх бозапа пая хочкеташ хьалоа бIаьсаьн лолаш кьеларой кнсашка тIехь-тIехьаIа кIезнгагIа долаш гIа яхча. Санпьего де-Компостела хьаьгIа городе лелаш дан 100 песет лола кьаьхата яхча, ца довалъх хинначу ше цнчех кьа-стдчех хана цун цхьаь чIагIара цхьана тарьеш йолча Iаэаний ерригача жожагIатенат чакхдаьлнад.

Эзар гаргта ди да Сальвадор Альенде конституцнонни полнтнческне бокхачу гIоната IIа Пеарс ди-плине Рамирес, Хосе Кадемартора, Адонис Сутельеера, Хосе Монтес, Эрик Шнаке, кхнбола яIаьгIа бокхачу гIоната. Уж ма-ральо са хоалаздь болбе гIетташ кнпнача палечий эгIаме яIаьгIа бокхам боацш доккхача шоай кIоьаьхчаца юкъагIчнн-хай пан.

Хlара дооглаца дено керла баьхьу Луис Корвалан санна болча чIагIийашна карийна гIулакх йнйса хилар. Дуйнен тIа завода цкпе. Владислав Баско турбокомпрессор вIашагIболлаш воал. Болх лнка вIашIтехьбаьккха, кхаьхьарна оборле лакха йолаш, техннческн продукцн — хIаьнделна а мнлнон злотых маьха арахIнпай нз.

СУРТА ТIА: Жешуерча «Дельта» яхача машнннашъеча

ЦАФ—ТАСС сурт.

КУЛГАШ ДIАДАХА ЧИЛИЙСКИ ДЕМОКРАТАШТА ТIЕРА

Чнлийскн форер Пнночет ерейстера пIнтохарцан эIадоаде кIйнден ва дай нсторь. Хlанга Вальпарансо яхача порте хlаьжа дикагIа болча кхоанташ — Хlаьжа кхоатIон пожаительста бокхачIа деятельнота «суд с» дага ба эгланскнй-почтнтехш. Суд с лаьохIаьрашта юкъе бо лаьлча хнпна министран, парламента депутаташ, публнцнсташ. Фашнстскн режнма этарга хьалхара тутмаьх — Чнле Коммунистнческн парте Генеральн секретарь Луис Корвалан.

Дукха ца в чнлийскн хунто демократена тIехьара денаа доаца кхоасамкой сапна, хьастара доагIа хнй мо цIена нох-уйла долаш чIогIагIа ей долаш болда пан сапна дерригача лучнна-на боззаш болча пхоа пленнкашта судага гIолла Iаэаш тIеотаде лерзIа. Эзар гаргта ди да Пнночета клнко уж шнй къоргашка болхкабр — юкъ-хьанна Досон кхаьа — юкъ-хьанна Досон кхаьа пнйнеп болхкашка, пхо тIехьа-гIа Ритоке яхача конгнлерге, чIема академе поаваллнн.. Хlанга рожнма побатенната юкъе эгIара чнзаре-гIа йолча цхьап мотт!ге — «Прес-Ламос» яхача газематашка чIехьа-кей уж. Политнческ гIулакхех чIехь-тIехьаIа кIезнгагIа долаш гIа яхча. Санпьего де-Компостела яхча гIоролс сеттал дан 100 песет лола кьаьхата яхча, ца довалъх хинначу ше цнчех кьа-стдчех хана цун цхьаь чIагIара цхьана тарьеш йолча Iаэаний ерригача жожагIатенат чакхдаьлнад.

Из автограф та йола яхчан кьаьат кхаьчад нхьа хьал долча «фнлантропола». Шнй кхо-мпсорвнпа по газета тIа лаьккха хьаьгIа весннане суот. цунна кIеz гIолла ер текст я назад: «Нагатьа, санна 100 песет лолаш уж яхчан дан кьаьата чаIнна тIа гIолла нз йолуш а дац цунах кхаьчаш. Уж мо-ральо са хоалаздь болбе гIетташ кнпнача палечий эгIаме яIаьгIа бокхам боацш доккхача шоай кIоьаьхчаца юкъагIчнн-хай пан.

Хlара дооглаца дено керла баьхьу Луис Корвалан санна болча чIагIийашна карийна гIулакх йнйса хилар. Дуйнен тIа

ВIашагIкхийтта Штатнй дукхаха прогрессннн общественнн организацеп нпнцнатнвагIа вIашагIбелла. герз йалаьккха-ран социальн нпйсхо яхн зор-

ла болам дIаьболабаьб Сан-Францнско. Цу боламе дакъа лоацарнй янкъ Вашнпгтоне бодаш ба, мехка 12 штата территорешка гIолла яхнъх ахн зкоп

COMENTARIO

кнлометр совгIа нпкъ баьлча тIехьагIа октябре цига кхача а деззI цар.

СУРТА ТIА: боламе дакъа доацарш.

ЮИ—ТАСС телесурт.

XII-гIа олимпийски...

12 лайнаьга Инсбруке хнлар Олнмпнада шнйтгахаагIа йолаш Iэн лоьзарш. Уж чакхдаьлар советскн спортсменнна шоай говзал дIаьхьоьхап доккхий толамаш а лоьхап. 27 медалй яьккхар цай спортсменнна, цу лаььче 13 дошо, 6 дото, 8 борза яраш а йолаш. тIаьта команднн зачетах 192 очко пьяьхар.

Из шоай боккха толнм КПСС XXV съезда летабаьб советскн спортсменнна, 10 кнлометр лыжеш хеххача олнмпнйскн чемпнонка эмнар Сметанина Раиса. Гена медаль яьккхар цу тIаьхьа Кулакова Галнна. Иштта олнмпнйскн чемпнонкаш хнлар З. Амосовна Н. Бондырчевнх.

Гена медалнн яьхар 4х10 кнлометр йолча эстафете И. Горанина, С. Савельева, Н. Бажукова, Е. Белнева.

СУРТА ТIА: Р. Сметанина, Г. Кулакова, З. Амосова, Н. Бондырчева, Е. Белнев.

ТАСС фотохроннка.

ЮРТАРА ШКОЛА

ШКОЛАИ ДЕЗАЛЕИ БАРТ ЦАI ХИЛЧА

ЮРТАРА ШКОЛА

Нохч - ГIалгIай обкома X-гIоьаь Магнолбнка горкома XII-гIоьаь пленумнй дешарт-хошта атеистнческнй нптернацнональнн кхетам бIаьара гIулакх тоодара хьаькъьара соцнамаш кхоачаш а деш МагIаьаьбнка № 20 йолча юкъерча школа педколлектнво белгалаза бохх чакхбоьккаб.

Цу балха формашн методашн дукха а, ергнгап а лоарIам болап а я. Са дувца бе-зам ба парех

ЦIАГIАРА ЛЕКТОРЕШ

Тха школа ергнга микрорайон йнйьаьй 18-гIа участка.

Хlаранена тIаьIоагIаьаь хьахархон лаккерча классе ле-шархойн. Лекторе планага хьежижа цу участкашна чакхйолу, атеистнческнн нптернацнональнн темах йола беседаш, лекцеп, доклада. Школа микрорайоне бахача дына Iоткъама кIалбнсача А. Касильгова, М. Нальгнева, Т. Арчакова, шнтта кхачар санна болча вседалнй спнсок я школе. Цу тайпара вседалап бахача участке кхетама болх бе-даш а йолаш. Царно юкъе кхаьстта лоарIам болап а оаза терюм чIаьуьйлап я я вежарашка йолча республнкашна буссам лоаттабеш пай мехка халкъай ГаьIалнй, тIе-лнцей, вахара организацнпн со-цнально - экономнческн, куль-турнн, полнтнческнн хуьцамаш Iомаьеп йола сеппеп.

Дешарной лоар чакхдолнйнаш чакхдаьккхар кIоргбо советскн Конституце ди. Клуба доа-къашхоша арахIнпай «Мехка вежарашка йола халкъай сед-кIанй» яха пенгазет. Цига кепа техар школа тайп-тайпара кхеми йолча девнарнот хьалха-кхаьа. Уж дар Октябрь. конститу-цех дола дувнарап.

Дешархоша бусгам лоаттабу Украпна, Армене, Узбекнстанн Беларпца, ну республнкнн ка-рагIдьнпнарап а таханара ва-хар а дова царна.

Кест - каста денархоша тьаьлхнна кхаьмьалап деш куй коммунпстнческнн кхаьсгара ударннцап, дпкагIбола производственнкапп, тIема а ка-кьегнпа а нетерацнп, масала, нштта дешархоша хьалхаяка кхаьмьал дова Дьяй-мехка спй-лаьлъ - бокхача тIеза лоа-кхнйнохч Г. Д. Коттоева, Социалнстнческн Хьаьгlама Турпала А. Лологоева. НГДУ начальннка А. Орехова, УБР-начальннка С. Темнраева, нштта кхмчар.

А. АЛИРОЕВ,
Магназдбнкерча № 20 йолча юкъерча школа директор.

ПЯТИЛЕТКА КЪОНАЧА

ГВАРДЕЙЦИЙ ВIАШАГIКХЕТАР

Дiаьаьлачча шоатта дпйнаха Грознерча" В. И. Ленина цIеранIагача Культура Дворе-ца йнйьаьй пятплетка къонача гвардейцнй республнкански слете вIашагIкхийттабар дукха нах. Царна юкъе бар партнйнн, со-ветскн, комсомольскн болх-дой, парте, комсомола ветера-нан, цIи кеза производствап юрта боаьаьнех хьалха латтаI-ран, наставнпкап, хьаьнпй.

Слете «КПСС XXV-ча съез-дага луча Ленпнскн комсомо-ла» рапорта кIалга кулг яздара доаржаьеь хпнача социалнстн-ческн яхье котбабнпарапта карагIдьнначоч» доклад Бар комсомола обкома шоллагIча секретаре С. Енпна.

Республнка комсомольскпн-шен катюрлонн масспе а. «Гоьгlга раьза хпнча хьаллаьар-тараш, хьехархой хуьл.

Иштта балта юкъедоалаьлл оаха «Гергача нстола гонаха» яха вIашагIкхетарап а. Де-шархошта кхетам тоаьар кергача дешапта хетадаь хуьл уж вIашагIкхетарап.

◆

IНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДОТТАГIАЛА КЛУБ

Школе дешь лагIарап дукхаха къамех йола бераш да. Нптернацнональна кхетам бапара керттера гIулаьх да пнй мохк бовзар, революцнонпн, тIема а къаьсгара а традпцп бовзар.

Хьайнйлача день школе болх бап а нптернацнональн доттагIала клуб, чуйоагIап секцнп а йолаш. Царно юкъе кхаьстта лоарIам болап а оаза терюм чIаьуьйлап я я вежарашка йолча республнкаша буссам лоаттабеш пай мехка халкъай ГаьIалнй, тIе-лнцей, вахара организацнпн со-цнально - экономнческн, куль-турнн, полнтнческнн хуьцамаш Iомаьеп йола сеппеп.

Дешарной лоар чакхдолнйнаш чакхдаьккхар кIоргбо советскн Конституце ди. Клуба доа-къашхоша арахIнпай «Мехка вежарашка йола халкъай сед-кIанй» яха пенгазет. Цига кепа техар школа тайп-тайпара кхеми йолча девнарнот хьалха-кхаьа. Уж дар Октябрь. конститу-цех дола дувнарап.

Дешархоша бусгам лоаттабу Украпна, Армене, Узбекнстанн Беларпца, ну республнкнн ка-рагIдьнпнарап а таханара ва-хар а дова царна.

Кест - каста денархоша тьаьлхнна кхаьмьалап деш куй коммунпстнческнн кхаьсгара ударннцап, дпкагIбола производственнкапп, тIема а ка-кьегнпа а нетерацнп, масала, нштта дешархоша хьалхаяка кхаьмьал дова Дьяй-мехка спй-лаьлъ - бокхача тIеза лоа-кхнйнохч Г. Д. Коттоева, Социалнстнческн Хьаьгlама Турпала А. Лологоева. НГДУ начальннка А. Орехова, УБР-начальннка С. Темнраева, нштта кхмчар.

А. АЛИРОЕВ,
Магназдбнкерча № 20 йолча юкъерча школа директор.

ТАМАШ ЙОЛА ГИППОПОТАМ

РЕСПУБЛИКАНСКИ ТЕНИКИН ТЕАТРА КЕРДА СПЕКТАКЛАХ

Уех денонка а В. Лнфшпен, И. Кучаповаьйн «Тамаш йола гнппопотам» яхача пьесах отта-бан цнн дамех латта фаьм-хьедар республнканскнн тенп-кнй театрах поччнй мотт!ге. Спектакль оттаьяо ва театра керттера режнссер О. Чебоксa-ров, художественнн кIанта-дешнпкаш художнпкаш Э. Когама.

Малагта ба спектакла кеттера ер чулацам. Зоологнческ парке Левайна доттагIа эш — тешаме, бокхьонца кола доттагI. Шнй повьсокгача бегемотнгача Бонфнна доттагIа лаьа вровоал Лева.

Бакъда, доттагIа а ваш тха-на вела а ца дала вешар малин а хоьш эш из. Цудухьа из хьа-та болх уж долча дала хоьш волча воп-жнвоп Жова волча. Цо дешех ергнгап ахча ле-шаш малап, цIъьта Левайга гнп-попотамап дIкаьа, тешаме-та доттагIа цунна коьрсенан а ца. Бакъда, гнппопотамн бе-гемотп цаIап хнлар ца дарап дIаьдолу дIахо меп хулпп дар. Гнппопотамаш сибат па доттарах мекъана Левайп, пьяьла-да Константинан, пьяьлнна Пав-лах, бнбблоя Мнпайп, текхар-тах Кирнллнч — дерригпех а чоаматаш а бесах а яьй шаьх-кье. Тозе еэаш и пьалнна Пав-ла технк а. Хл чу яьлла цотам санна хет нз «хозалла дальа» Спектакль сов мпчкала кталь-гIе а сенна тIара хьагуш даьм а цIъа мотт!ге я.

Хьежаш ваглаш из бокхьонца хулаш латтаа цIама долаш сан-на тешаш бегемотна. Золо-жнвоп а пол лоаьаьча актерна. Пнстхьлаш хьоно мьажнн цIьтатера да артнстнй. Цудух-ьа бераш гучоа ловздалаш, тешаш.

Лакхе белгалдаь клоачам-бозапарап дIаьаьлача спектакль, шекю болапгап, берашта спектам баларга лоарIаме а пайдане а я. Берашта дика сов-нпца 5—10 мотт чIогIа мух а хьекъап на тхлен берташ теа-терагура республнке гIолла 7—12. Гроозне 8—10 гоаьг!ча пнеллаш йолаш хлнеп тадлу.

Р. РОЗНИНА.

ТЕЛЕ-ВИДЕНИЙ

17 февраль
I ПРОГРАММА

9.00 — Керлачарап. 9.10 — Гуьпарера гнмнастнка. 9.30 — «Буьрт-гнпнй выставкнн. 10.00 — «Строгое» мы яна телевнзнонная художест-венная фнльм. 5-гIа серн. 11.05 — И. Штраусан вальсаш. 14.35 — Теле-внзнонна документальне фнльм. 15.30 — М. Ю. Лермонтов «Демо-мон». 16.15 — Телевнзнонна очерк. 16.45 — «Орленок» яхача телесте-ле конкертан заст. 17.15 — «Сигала йоа мнсть. ВЛКСМ 60-гIа. мест-во делаю 45 шу лнзарга. 18.00 — «Нохч-ГIалгIай» яхача альманахан обзор (гIалгIай меттала). 18.30 — «Ловнан Гуйре» яхача альманахан обзор (гIалгIай меттала). 20.05 — «Шовда, борама». 20.15 — Концерт.

18 февраль
I ПРОГРАММА

9.00 — Керлачарап. 9.10 — Гуьпарера гнмнастнка. 9.30 — «Орлен-ок» яхача телесте-ле конкертай зас. 10.00 — «Строгое» яга телевнзнонна художественна фнльм. 6-гIа серн. 11.10 — Балета самостоятельна пьесаш. 14.35 — Телевнзнонна документальна фнльма программа. 15.00 — Телевнзнонна очерк. 15.30 — Ленпнскнй зачет. Ленпнскнй комсомол. 16.45 — Пнонер-газетнн. 17.15 — «Ноьч — ГIалгIай» гIул-лам. Информацнонна программа (орсей, русскнй, гIалгIай меттанаш). 17.35 — КПСС XXV съезда нохчалла-ган ленпнскнй комсомолан (гIалгIай меттала). 17.45 — Доку-ментальна фнльм. 17.55 — «Тхо встречаем, ГРМЗ (нохчнй меттал-ла) 18.20 — Ашарай застанна. 18.25 — Пнуте — нохчнй хьалхарчу пнонерашна. КПСС Старопромыслов-ска районна комнтетан секретарь С. М. Магомаьнна къамела Тешн-чей меттанаш). 18.35 — «БАМ — дерригача халкъай гIиллнг». 19.05 — «Спортнвнпй тIеран». 19.20 — Полнтнческнн обозревателя А. Двор-женка дIаьхьоь йола передача. 19.40 — «Строгнй» яга телевнзнон-ном художественна фнльм. 7-гIа серн. 21.00 — «Хо». Информацнонна программа. 21.30 — Центральнн телевнденнн Европенскнн радно-ехьазга симфонпческнн оркестрах Шостаковнчн 5-гIа симфо-нн. ца СССР госудпрственнн ка-черпнскат. Мнланах. Нхетьеньа — а. концертан.

II ПРОГРАММА

17.15 — «24 сахьат» Информацн-онне выпуск. 17.30 — Юнгара ара-нан. 18.00 — Керлачарап. 18.15 — «Самужкнй мотнвнр». 18.35 — Ван-жнвопап. 18.45 — Республнкнй керда Iаьнкнн ечп. «Ггпнпгп Балакнрев ц СССР госудпрственнн ка-черпнскат. Мнланах. Нхетьеньа — а. концертан.

19.05 — «Кнпнн уьпнн». 19.10 — Ленпнскнй зачет. 19.15 — Кнно-ежурнал. 19.25 — Литературнн кон-церт. 19.55 — Ламе - популярнпй программа.

ХАОТТАМ

Тахан республнке гIоллеп Грознеи хувналлун мохтаьнгIа йолаш, цIьпаьлабола мотт!ге-на кIезнг-ачуха юа а ерригача, кьалбзеча-малхбалехьара се-кцне 5—10 мотт чIогIа муха хьекъап на тхлен берташ теа-терагура республнке гIолла 7—12. Гроозне 8—10 гоаьг!ча пнеллаш йолаш хлнеп тадлу.

Метеостанцнн.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; белхтохкама секретара — 3-34-38; партнйн хахарен культурап отде-лнй — 3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта боалама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и куль-туры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-88-88.

«Грозненский рабочий» издательства типография, Маяковскс, 92, Маяковского, 92, Типография нзд-ва «Грозненскнй рабочий».

Заказ № 1203.